

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та туризму

Т. В. Кожухова

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ

«ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ:
ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ДЛЯ УКРАЇНИ»

Ступінь: бакалавр

Co-funded by
the European Union

EVSDESCI
JEAN MONNET MODULE

Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та туризму

Т. В. Кожухова

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

**«ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ:
ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ДЛЯ УКРАЇНИ»**

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та туризму
Протокол № 11
від “22” квітня 2024 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 9
від “25” квітня 2024 р.

Кривий Ріг
2024

Кожухова, Т.В.

К 58 Методичні рекомендації до вивчення дисципліни “Європейські практики сталого розвитку: впровадження досвіду для України” [Текст]: ступінь бакалавр/М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економіки та туризму; Т.В.Кожухова – Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2024. – 26 с.

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни “Європейські практики сталого розвитку: впровадження досвіду для України” розроблені для студентів усіх форм навчання. У методичних рекомендаціях сформульовано мету вивчення дисципліни, опис дисципліни та її змістових модулів і тем, методів оцінювання і розподілу балів, що отримують студенти упродовж вивчення дисципліни тощо, рекомендації з організації самостійної роботи студентів.

УДК 339.9

© Кожухова Т.В., 2024
© Донецький національний
університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ЧАСТИНА 1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	13
Змістовий модуль 1. Політики ЄС у сфері сталого розвитку	14
Змістовий модуль 2. Україна та політики ЄС у сфері сталого розвитку	16
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	18
Змістовий модуль 1. Політики ЄС у сфері сталого розвитку	19
Змістовий модуль 2. Україна та політики ЄС у сфері сталого розвитку	23

ВСТУП

Вивчення європейських практик сталого розвитку є актуальним у світі з різноманітними викликами в сфері екології, економіки та суспільства. Досвід Європейського Союзу (ЄС) зі зменшення викидів парникових газів, розвитку відновлювальних джерел енергії та оптимізації використання ресурсів, стимулювання розвитку інноваційних технологій, використання принципів соціальної відповідальності є надзвичайно корисним для інших регіонів, зокрема для України.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти системи спеціальних знань щодо європейських практик сталого розвитку, компетентностей щодо використання європейських підходів до управління діяльністю в сфері соціально-економічного розвитку та охорони навколишнього середовища в Україні.

Предмет: механізм забезпечення реалізації ЄС політик у сфері сталого розвитку.

Завдання вивчення дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів вищої освіти в сфері європейських практик сталого розвитку; формуванні вмінь та навичок визначення чинників, що впливають на механізми забезпечення сталого розвитку, проведення моніторингових досліджень щодо результативності процесів забезпечення сталого розвитку, обґрунтування управлінських рішень, виявлення і врахування тенденцій при розробці підходів щодо удосконалення управління сталим розвитком з урахуванням європейського досвіду, презентації результатів власних досліджень щодо політик ЄС у сфері сталого розвитку.

Попередні знання, що є основою для вивчення дисципліни, охоплюють знання та навички, отримані студентами після успішного освоєння дисциплін в рамках соціальних і поведінкових наук.

Основні завдання, що стоять перед студентом при вивченні дисципліни:

- розуміти історію, структуру та принципи функціонування ЄС;
- знати органи та механізми, що здійснюють управління політиками ЄС у сфері сталого розвитку;
- аналізувати політики та інструменти, що використовує ЄС для захисту довкілля та збереження природних ресурсів;
- вміти досліджувати заходи та програми, спрямовані на забезпечення соціальної справедливості серед населення країн ЄС;
- знати ключові напрями економічного розвитку в ЄС;
- знати політичні стратегії та ініціативи ЄС з надання зовнішньої допомоги на розвиток країн-партнерів;
- оцінювати ефективність заходів і програм ЄС щодо забезпечення сталого розвитку через системи моніторингу та аналізу результатів;
- аналізувати сучасний стан сталого розвитку в Україні та виявляти проблемні аспекти, ураховуючи досвід ЄС;

аналізувати співпрацю між ЄС та Україною у сфері сталого розвитку та оцінювати її результативність.

Особливості дисципліни. Європейські практики сталого розвитку: впровадження досвіду для України» – гібридна дисципліна, яка поєднує аудиторну (30 годин лекцій та 20 годин практичних занять) та позааудиторну активності (Moodle), передбачає формування системи знань про особливості європейських практик сталого розвитку, механізми та інструменти прийняття рішень ЄС у сфері сталого розвитку.

ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів освітньої програми «назва освітньої програми») / вибіркова дисципліна	Вибіркова дисципліна (ОП Економіка, ОП Готельно-ресторанна справа)
Семестр (осінній / весняний)	Весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	20
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	100
Тижневих годин для денної форми навчання:	
Аудиторних	3,1
самостійної роботи студента	6,3
Вид контролю	Залік

2. Програма дисципліни

Мета вивчення дисципліни - формування у здобувачів вищої освіти системи спеціальних знань щодо європейських практик сталого розвитку, компетентностей щодо використання європейських підходів до управління діяльністю в сфері соціально-економічного розвитку та охорони навколишнього середовища в Україні.

Завдання дисципліни полягає в теоретичній і практичній підготовці здобувачів вищої освіти в сфері європейських практик сталого розвитку; формуванні вмінь та навичок визначення чинників, що впливають на механізми забезпечення сталого розвитку, проведення моніторингових досліджень щодо результативності процесів забезпечення сталого розвитку, обґрунтування управлінських рішень, виявлення і врахування тенденцій при розробці підходів щодо удосконалення управління сталим розвитком з урахуванням європейського досвіду, презентації результатів власних досліджень щодо політик Європейського Союзу в сфері сталого розвитку.

Предмет: механізм забезпечення реалізації ЄС політик у сфері сталого розвитку.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Створення та розвиток ЄС.
2. Інституціональне забезпечення політик ЄС у сфері сталого розвитку.
3. Політика ЄС у сфері охорони навколишнього середовища.
4. Забезпечення соціальної справедливості в країнах ЄС.
5. Стратегічні орієнтири економічного процвітання в країнах ЄС.
6. Пріоритети та політики ЄС у сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку.
7. Моніторинг та оцінка ЄС результативності процесів забезпечення сталого розвитку.
8. Сталий розвиток в Україні: реальність та проблеми.
9. Співробітництво ЄС з Україною у сфері сталого розвитку.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		Лекц.	Практ./сем.	Лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Політики ЄС у сфері сталого розвитку					
Тема 1. Створення та розвиток ЄС	22	8	2		12
Тема 2. Інституціональне забезпечення політик ЄС у сфері сталого розвитку.	20	6	2	-	12
Тема 3. Політика ЄС у сфері охорони навколишнього середовища.	16	2	2	-	12
Тема 4. Забезпечення соціальної справедливості в країнах ЄС.	14	2	2	-	10
Тема 5. Стратегічні орієнтири економічного процвітання в країнах ЄС	14	2	2	-	10
Тема 6. Пріоритети та політики ЄС у сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку.	18	4	4	-	12
Тема 7. Моніторинг та оцінка ЄС результативності процесів забезпечення сталого розвитку.	18	2	2	-	12
Разом за змістовим модулем 1	122	26	16	-	80
Змістовий модуль 2. Україна та політики ЄС в сфері сталого розвитку					
Тема 8. Сталий розвиток в Україні: реалії та проблеми.	14	2	2	-	10
Тема 9. Співробітництво ЄС з Україною у сфері сталого розвитку.	14	2	2	-	10
Разом за змістовим модулем 2	28	4	4	-	20
Усього годин	150	30	20	-	100

4.Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського (практичного) заняття	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Політики ЄС у сфері сталого розвитку		
1	Семінар – розгорнута бесіда Еволюція ЄС.	2
2	Семінар – дискусія Інституціонально-правове забезпечення ЄС у сфері сталого розвитку	2
3	Семінар з вивченням європейських кейсів Енергетичний та кліматичний план Люксембургу на період 2021 - 2030 рр.	2
4	Семінар – розгорнута бесіда. Індекс соціальної справедливості в країнах ЄС. Групові доповіді з мультимедійною презентацією	2
5	Семінар-дискусія Нова промислова стратегія для Європи. План дій з циркулярної економіки ЄС.	2
6	Семінар з вивченням європейських кейсів Пріоритети країн ЄС в сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку	2
7	Семінар – дискусія Сучасні тренди фінансування сталого розвитку Європейським Союзом	2
8	Семінар – розгорнута бесіда Підходи ЄС до моніторингу та оцінки ефективності процесів у сфері забезпечення сталого розвитку Захист групових проєктів	2
Змістовий модуль 2. Україна та політики ЄС в сфері сталого розвитку		
9	Семінар з вивченням українських кейсів Політики України в сфері сталого розвитку	2
10	Семінар з вивченням українських кейсів Стан виконання Україною своїх зобов'язань у сфері сталого розвитку згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС	2
Всього		20

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: залік

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ рівень сформованості компетентностей студента оцінюється впродовж семестру (100 балів).

**Оцінювання студентів протягом семестру
(очна форма навчання)**

№ теми семінарського/практичного заняття	Аудиторна робота				Позааудиторна робота		Сума балів
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	ЗГП	Тестові завдання, у т.ч. ПМК	Завдання для самостійного виконання	
Змістовий модуль 1							
Тема 1. Створення та розвиток ЄС							
Тема 2. Інституціональне забезпечення політик ЄС у сфері сталого розвитку.			5				5
Тема 3. Політика ЄС у сфері охорони навколишнього середовища.		5					5
Тема 4. Забезпечення соціальної справедливості в країнах ЄС.						10	10
Тема 5. Стратегічні орієнтири економічного процвітання в країнах ЄС			5				5
Тема 6. Пріоритети та політики ЄС у сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку.		5					5
Тема 7. Моніторинг та оцінка ЄС результативності процесів забезпечення сталого розвитку.				30	30		60
Разом за змістовим модулем 1	-	10	10	30	30	10	90
Змістовий модуль 2							
Тема 8. Сталий розвиток в Україні: реалії та проблеми.		5					5
Тема 9. Співробітництво ЄС з Україною у сфері сталого розвитку.		5					5
Разом за змістовим модулем 2	-	10		-	-	-	10
Усього балів	-	20	10	30	30	10	100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ЄКТС	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО ПРАКТИЧНИХ
ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ПОЛІТИКИ ЄС У СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Створення та розвиток ЄС

Семінар 1 «Еволюція ЄС»

Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Історія створення ЄС.
2. Інститути ЄС.
3. Розширення ЄС.
4. Основні засади права ЄС.

Тема 2. Інституціональне забезпечення політик ЄС у сфері сталого розвитку

Семінар 2 «Сталий розвиток і його забезпечення в країнах ЄС»

Семінар – дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1. Концептуальна сутність сталого розвитку.
2. Цілі сталого розвитку.
3. Пріоритети ЄС.
4. Інституціональне забезпечення політик ЄС у сфері сталого розвитку

2. Презентація рефератів (доповідей).

Тема 3. Політика ЄС у сфері охорони навколишнього середовища

Семінар 3 «Енергетичний та кліматичний план Люксембургу

на період 2021 - 2030 рр.»

Семінар з вивченням європейських кейсів

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення європейських кейсів та питань самостійного вивчення:

1. Європейський зелений курс.
2. Енергетичний та кліматичний план Люксембургу на період 2021-2030 рр.

2. Презентація групових доповідей.

Тема 4. Забезпечення соціальної справедливості в країнах ЄС
Семінар 4 «Індекс соціальної справедливості в країнах ЄС»
Семінар – розгорнута бесіда

План заняття:

- 1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*
 1. Сталість розвитку та соціальна справедливість у ЄС.
 2. Індекс соціальної справедливості в країнах ЄС.
- 2. Презентація групових доповідей.*

Тема 5. Стратегічні орієнтири економічного процвітання в країнах ЄС

Семінар 5 «Нова промислова стратегія для Європи»
Семінар-дискусія

- 1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*
 1. Цілі Європейської промислової стратегії: інноваційність (цифрова трансформація промисловості), кліматична нейтральність, конкурентоздатність.
 2. Заходи ЄС у сфері енергетики та клімату.
- 2. Презентація групових доповідей.*

Тема 6. Пріоритети та політики ЄС у сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку

Семінар 6 «Пріоритети країн ЄС в сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку»
Семінар з вивченням європейських кейсів

План заняття:

- 1. Розгорнуте обговорення європейських кейсів та питань самостійного вивчення:*
 1. Особливості надання високорозвиненими країнами зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку.
 2. Організаційна структура управління зовнішньою допомогою ЄС.
 3. Пріоритети та політики ЄС у сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку.
- 2. Презентація групових доповідей.*

**Семінар 7 «Сучасні тренди фінансування сталого розвитку
Європейським Союзом»
Семінар з вивченням європейських кейсів**

План заняття:

- 1. Розгорнуте обговорення європейських кейсів та питань самостійного вивчення:*
 1. Основні способи фінансування ЄС програм і проєктів сталого розвитку в країнах, що розвиваються.
 2. Інструменти фінансування ЄС програм і проєктів сталого розвитку в країнах, що розвиваються.
 3. Сучасні тренди офіційної допомоги розвитку ЄС.
- 2. Презентація групових доповідей.*

**Тема 7. Моніторинг та оцінка ЄС результативності процесів забезпечення
сталого розвитку**

**Семінар 8 «Підходи ЄС до моніторингу та оцінки ефективності процесів у
сфері забезпечення сталого розвитку»
Семінар – розгорнута бесіда**

План заняття:

- 1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:*
 1. Основні аспекти моніторингу та оцінки результативності процесів забезпечення сталого розвитку.
 2. Сталий розвиток ЄС – моніторингові звіти про прогрес у досягненні Цілей сталого розвитку.
- 2. Презентація групових проєктів.*

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
УКРАЇНА ТА ПОЛІТИКИ ЄС В СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

**Тема 8. Сталий розвиток в Україні: реалії та проблеми
Семінар 9 «Політики України в сфері сталого розвитку»
Семінар з вивченням українських кейсів**

План заняття:

- 1. Розгорнуте обговорення основних положень теми, українських кейсів та питань самостійного вивчення:*
 1. Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року.
 2. Моніторинг прогресу у впровадженні Цілей сталого розвитку в Україні.

2. Презентація групових доповідей.

Тема 9. Співробітництво ЄС з Україною у сфері сталого розвитку
Семінар 10 «Стан виконання Україною своїх зобов'язань у сфері сталого розвитку згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС»

Семінар з вивченням українських кейсів

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми, українських кейсів та питань самостійного вивчення:

1. Договірно-правова база та інструменти співробітництва ЄС і України
2. Співробітництво між Україною та ЄС у сфері охорони довкілля, боротьби зі зміною клімату
3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: стан виконання Україною своїх зобов'язань у сфері сталого розвитку.

2. Презентація групових доповідей.

ЧАСТИНА 3.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ПОЛІТИКИ ЄС У СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 1. Створення та розвиток ЄС

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Інституційна система Європейського Союзу.
 2. Основи права Європейського Союзу.

Інформаційні ресурси

1. Нормативно-правові акти ЄС <https://eu-ua.kmu.gov.ua/law/translations/>
2. Рекомендації щодо наближення українського законодавства до права ЄС <https://eu-ua.kmu.gov.ua/law/rekomendatsiyi-shhodo-nablyzhennya-ukrayinskogo-zakonodavstva-do-prava-yes/>

Тема 2. Інституціональне забезпечення політик ЄС у сфері сталого розвитку

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання групової доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Глобалізаційні виклики та концептуальна сутність сталого розвитку
 2. Європейська стратегія сталого розвитку до 2030 року: огляд ключових напрямів та цілей.
3. *Підготуйте групову доповідь з мультимедійною презентацією.*

Інформаційні ресурси

1. Кожухова Т.В. Формування та трансформація глобальної системи фінансування сталого розвитку: монографія <http://elibrary.donnue.edu.ua/1923/>
2. Пріоритети ЄС https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities/european-union-priorities-2019-2024_en

3. Європейська стратегія сталого розвитку до 2030 року: огляд ключових напрямів та цілей https://commission.europa.eu/publications/sustainable-europe-2030_en

Тема 3. Політика ЄС у сфері охорони навколишнього середовища

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання групової доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. «Європейський зелений курс»: огляд ініціатив та стратегій для забезпечення сталого розвитку в Європейському Союзі.
 2. Ініціативи з енергетичної ефективності та відновлювальної енергії в Європейському Союзі.
 3. Програми Європейського Союзу зі збереження лісів.
 4. Ініціативи з охорони довкілля та біорізноманіття в Європейському Союзі.
 5. Реалізація програм Європейського Союзу у сфері збереження і раціонального використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку.
 6. Проекти Європейського Союзу в сфері управління водними ресурсами.
3. *Підготуйте групову доповідь з мультимедійною презентацією.*

Інформаційні ресурси

1. «Європейський Зелений Курс»: огляд ініціатив та стратегій для забезпечення сталого розвитку в Європейському Союзі https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en
2. Енергоефективність: практичні кейси на прикладі країн Європи (Люксембург) <https://ukraine-oss.com/energoefektyvnist-praktychni-kejsy-na-prykladi-krayin-yevropy-lyuksemburg/>
3. Комплексний національний енергетичний і кліматичний план Люксембургу на період 2021-2030 (PNEC) <https://gouvernement.lu/en/dossiers/2023/2023-pnec.html>
4. Реалізація Європейського зеленого курсу https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en
5. Ініціативи з енергетичної ефективності та відновлювальної енергії в Європейському Союзі https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy_en
<https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/renewable-energy#:~:text=For%20the%20energy%20sector%2C%20the,final%20energy%20consumption%20by%202030.>

6. Енергія <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/energy>
7. Ініціативи з охорони довкілля та біорізноманіття в Європейському Союзі https://environment.ec.europa.eu/strategy/biodiversity-strategy-2030_en#:~:text=The%202030%20EU%20Biodiversity%20Strategy&text=The%20EU%27s%20biodiversity%20strategy%20for,contains%20specific%20actions%20and%20commitments.
8. Ініціатива BEST - підтримка біорізноманіття в найвіддаленіших регіонах, країнах і територіях https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/best-initiative-supporting-biodiversity-outermost-regions-and-overseas-countries-and-territories_en
9. Зміна клімату: що робить ЄС <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/climate-change/#:~:text=Under%20the%20European%20climate%20law,EU%20climate%20neutral%20by%202050>.
10. Заходи ЄС проти зміни клімату - основний зміст <https://www.eumonitor.eu/9353000/1/j9vvik7mlc3gyxp/vkqp9dzgriys?ctx=vg9hjllgxmxz>
11. Реалізація програм ЄС у сфері збереження і раціонального використання океанів, морів і морських ресурсів в інтересах сталого розвитку https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/news/eu-mission-restore-our-ocean-and-waters-20-new-projects-restore-our-blue-planet-2030-2023-02-17_en#:~:text=Launched%20in%20September%202021%2C%20the,investments%20in%20the%20blue%20economy.
12. Програми ЄС зі збереження лісів https://environment.ec.europa.eu/topics/forests_en
13. Проєкти ЄС в сфері управління водними ресурсами https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/environment/water_en

Тема 4. Забезпечення соціальної справедливості в країнах ЄС

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання групової доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 1. Сталість розвитку та соціальна справедливість в Європейському Союзі.
 2. Системи соціального захисту в Європейському Союзі.
3. Підготуйте групову доповідь з мультимедійною презентацією.

Інформаційні ресурси

1. Індекс соціальної справедливості в країнах ЄС <https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2019/12/Social-Justice-Index-2019.pdf>

<https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/social-policy.html#:~:text=Article%20151%20of%20the%20Treaty,resources%20aimed%20at%20achieving%20a>

2. Соціальне страхування в ЄС <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/ru/organizaciya-i-kontakty/socialnoe-strakhovanie-v-evropeyskom-soyuze>

3. Системи соціального захисту ЄС <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=815&langId=en>

4. Соціально-економічна інтеграція, охорона здоров'я та освіта https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/socio-economic-inclusion-health-and-education_en

5. На шляху до стабільного добробуту в ЄС: здоров'я, якість життя та соціальна справедливість <https://ieep.eu/news/towards-sustainable-well-being-in-the-eu-health-quality-of-life-and-social-justice/>

Тема 5. Стратегічні орієнтири економічного процвітання в країнах ЄС

Методи контролю: усне та письмове опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання групової доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.
2. Самостійно опрацюйте питання:
 1. Нова промислова стратегія для Європи.
 2. Інноваційні технології для сталого розвитку в Європейському Союзі.
3. Підготуйте групову доповідь з мультимедійною презентацією.

Інформаційні ресурси

1. Нова промислова стратегія для Європи <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0102>
2. Яка різниця між циркулярною економікою і зеленою? <https://ukraine-oss.com/yak-ariznyczya-mizh-czyrkulyarnoyu-ekonomikoyu-i-zelenoyu/>
3. План дій з циркулярної економіки https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en
4. Яка різниця між циркулярною економікою і зеленою? <https://ukraine-oss.com/yak-ariznyczya-mizh-czyrkulyarnoyu-ekonomikoyu-i-zelenoyu/>
5. Інноваційні технології для сталого розвитку в Європейському Союзі <https://www.globalccsinstitute.com/archive/hub/publications/115663/european-green-cars-initiative.pdf>
6. Turning the European Green Deal into Reality https://strategicperspectives.eu/wp-content/uploads/2023/05/StrategicPerspectives_TurningtheEuropeanGreenDealintoReality_May2023-2.pdf
7. Report from the Commission to the European Parliament and the Council: Progress on competitiveness of clean energy technologies

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

УКРАЇНА ТА ПОЛІТИКИ ЄС В СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Тема 6. Пріоритети та політики ЄС у сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання групової доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Політики країн Європейського Союзу в сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку
 2. Стратегічні заходи щодо підвищення ефективності фінансування ЄС сталого розвитку.
3. *Підготуйте групову доповідь з мультимедійною презентацією.*

Інформаційні ресурси

1. Кожухова Т.В. Формування та трансформація глобальної системи фінансування сталого розвитку: монографія
<http://elibrary.donnue.edu.ua/1923/>

Тема 7. Моніторинг та оцінка ЄС результативності процесів забезпечення сталого розвитку

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання групового проекту

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Індикатори в системі моніторингу прогресу в сфері досягнення Цілей сталого розвитку в країнах ЄС.
 2. Оцінка прогресу в сфері сталого розвитку Європейського Союзу.
3. *Підготуйте груповий проєкт з мультимедійною презентацією.*

Інформаційні ресурси

1. Sustainable development in the European Union: Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context 2023 edition
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-flagship-publications/w/ks-04-23-184>
2. Measuring Progress: Economy, Society and Environment in Ireland 2023
<https://www.socialjustice.ie/system/files/file-uploads/2023-02/Sustainable%20Progress%20Index%202023%20Web%20Version%20-%20FINAL.pdf>

Тема 8. Сталий розвиток в Україні: реалії та проблеми

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання групової доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Політики України у сфері сталого розвитку.
 2. Нормативно-правові акти у сфері фінансування сталого розвитку України.Національна система Цілей сталого розвитку України.
3. *Підготуйте групову доповідь з мультимедійною презентацією.*

Інформаційні ресурси

1. Кожухова Т.В. Формування та трансформація глобальної системи фінансування сталого розвитку: монографія
<http://elibrary.donnuet.edu.ua/1923/>
2. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
3. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна»
<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/natsionalna-dopovid-csr-Ukrainy.pdf>

Тема 9. Співробітництво ЄС з Україною у сфері сталого розвитку

Методи контролю: усне опитування, спостереження за участю в дискусії, оцінювання групової доповіді

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*
2. *Самостійно опрацюйте питання:*
 1. Угода про асоціацію між Україною та ЄС.

2. Напрями співробітництва України та ЄС у сфері сталого розвитку.
3. Підготуйте групову доповідь з мультимедійною презентацією.

Інформаційні ресурси

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
2. Україна та ЄС https://www.eeas.europa.eu/ukraine/ukrayina-ta-yes_uk?s=232
3. Association Implementation Report on Ukraine
<https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Association%20Implementation%20Report%20on%20Ukraine%20-%20Joint%20staff%20working%20document.pdf>
4. Розширення ЄС: Україна <https://euneighbourseast.eu/uk/enlargement/>

Навчальне видання

Кожухова Тетяна Валеріївна

Кафедра туризму та економіки

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ВПРОВАДЖЕННЯ
ДОСВІДУ ДЛЯ УКРАЇНИ**

Формат 60x84/8. Ум. др. арк.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м.Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкту видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.